

MUS144 PİYANO II

Doç. Elif ÖNAL ÇUBUKÇU

JOHANN BAPTIST CRAMER – 84 ETÜD, OP.50'DEN 33 NUMARALI ETÜDÜN ÇALIŞILMASI

J. B. Cramer, Alman asıllı İngiliz piyanist ve bestecidir. 1771 yılında Mannheim'da doğan Cramer henüz daha çocukken Londra'ya gelmiş ve 1858 yılında hayatının çoğunu ve müzikal kariyerini geçirdiği Londra'da da ölmüştür. 1782-1784 yılları arasında Muzio Clementi'den piyano dersleri almış ve kısa bir süre içinde hem Londra'da hem de tüm kıtada ünlü bir piyanist olmuştur. Dünya çapında bir üne sahip olan Cramer Viyana'yı ziyaret ettiğinde L. van Beethoven tarafından da takdir edilmiştir. Her ikisi de zamanın ünlü piyanistleri olan Beethoven'in yorumculuğu ve ifade gücü, Cramer'in ise teknik mükemmelliği öne çıkmıştır. Beethoven'in 5 numaralı piyano konçertosunun İngiltere'deki yayıncısı olan Cramer, bu konçertoya "İmparator" adını da veren kişidir.

Cramer çok sayıda eser bestelemiştir: Piyano için yaklaşık 200 sonat, piyano eşliğinde diğer enstrümanlar için yaklaşık 50 sonat, 9 piyano konçertosu ve oda müziği eserleri. Ancak bütün bunlar arasında en bilinenleri Op.50 ve Op.100 etüdleridir ve bunlar, piyano öğrencileri için günümüzde de tercih edilen eğitici parçalardır.

Müziği genellikle M. Clementi'den daha dramatik ve zarif, Dussek'ten daha az maceracı ve F. Chopin'den daha az romantiktir. Stilistik olarak tutucu ancak piyanistik ve gelişmiş yazısı ile ilerlidir.

84 ETÜD, OP.50 NO.33

Bu etüdün tamamı otuzikiliklerden oluşmuştur. Etüd olarak özelliği, el geçişlerini çalıştırmasıdır. Bu el geçişleri sol elin pasaja sağ elin üstünden devam etmesi veya tersi şeklinde görülmektedir. Ellerin birbiri ile çarpışmaması, çakışmaması ve birbirini engellememesi, bu etüdün öğrenciye katacağı beceri olacaktır.

Etüdün tamamı, bu arp benzeri sağlıklı sollu geçişler sebebi ile sanki tek elle ve arp ile çalınıyormuş gibi duyulmaktadır. Sadece ölçü başlarının ilk notaları, bas sesinin de

katılması ile iki ses tınlamaktadır. Bu ölçü başları dışında sağ el ile sol elin aynı anda bastığı başka hiç bir nota yoktur.

Örnek 1: 1-2. ölçüler

Örnekte yer alan yazının fiziksel görüntüsü, 2 sayfalık tüm etüdü kaplayan bir görünümüdür. Çoğunlukla sol elin portesinde nota yer almaz, sadece 8 ölçüde notalar sol el portesine kaymıştır. Bu da demek olmaktadır ki tüm etüd, klavyenin orta kısmında ve her iki el birbirine çok yakın olarak icra edilecektir.

Notaların sapları bize, sağ elle mi sol elle mi çalınacakları konusunda çoğu kez yol göstermektedir. Ancak tersi söz konusu olan durumlar da mevcuttur. Bu durumda notada yazılı parmak numaraları da, hangi el ile çalınacağı konusunda yol gösterici olacaktır.

Örnek 1'de yer alan ölçülerdeki parmak numaralarına göz atacak olursak;

- 1. ölçüdeki sol elin 3'er notalık iki grubunda, ilk grup arpej parmakları ile çalınırken, sol notası ile başlayan ikinci grup arpej parmağı ile değil, ilk nota beyaz tuşla başlamasına rağmen 4 ile başlamalıdır. Bunun sebebi, ilk grubu çalarken tuşun üzerindeki parmaklarla (elin altındaki parmaklarla) ikinci grubun çalınmasının daha pratik olmasıdır. Böylelikle ekstra bir el kayması gerekmez ve ikinci gruba geç kalınması ya da ilk notasının kazalı basılması tehlikesi ortadan kalkar. Bu mantık, tüm etüdde uygulanmalıdır. Yani her ölçüde yer alan ikili 3'er notalık sol el grupları, mümkün olduğu kadar elin altındaki parmaklar ile çalınmalıdır.

- 2. ölçüdeki 3'er notalık ikili sol el grubuna bakacak olursak; burada dikkat edilmesi gereken husus, sol eldeki sol notasının 3. parmak ile çalınacak iken 2. parmakla (eğer elin altındaki ve sıradaki parmağın kullanılması prensibi benimsendi ise) ve en son nota olan do

diyez notasının 1. parmak ile de çalınabileceken 2. parmak ile çalınmasının daha uygun olacağıdır. Bunun sebebi de bu notaların siyah tuş olmasıdır.

Tüm etüd için parmak numarası belirleme çalışması yaparken bu iki çeşit parmak numaralama prensibi benimsenmelidir.

Bu etüd için yapılacak teknik çalışmalardan en önemli ve yararlılarından biri şu çalışmadır: Etüdün tamamında bir sağ el – bir sol el dönüşümlü çaldığı için, sol el çalarken sağ el, sağ el çalarken ise sol el (ölçü başları dışında) serbesttir. Serbest olan el, bir önceki pasajını bitirir bitirmez, kısa bir boşluğun ardından gelen diğer pasaja gitmelidir. Bu gidişi abartarak çalışmak, düz ve normal çalarkenki bu “hızlı gidiş” hareketini ele öğretir. Bu çalışmayı yaparken, sağ/sol elin son notası çalınır çalınmaz (neredeyse o anda) diğer pasajın çalınacağı yere gitmeli ve buraya da hazır pozisyonla gidilmelidir. Yani bir sonraki pasaja gidildiğinde her parmak, az sonra çalacağı tuşun üzerinde hazır olmalıdır. Bu tekniğin hızlandırılması ve sağlamlaştırılması; etüdün hız kazanmasını, el geçişlerinin aksamamasını ve akıcı olmasını sağlayacaktır.

Bahsedilen bu tekniğin kullanılması sırasında, ölçü başlarındaki sol elin noktalı sekizlik notalarını çok uzun tutmama prensibi benimsenmelidir. Zaten bir miktar da pedal kullanılacağı için, bu ölçü başındaki sol el notaları tam vuruşu kadar tutulmasa da tınlayacaktır. Sol el, bu ölçü başındaki notayı çalar çalmak, fazla beklemeksizin diğer çalacağı 3 notalık pasaja gitmeli ve doğru klavye pozisyonunda beklemeli ve sırası geldiğinde çalmalıdır.